

Mahjas Weefis.

Ar pašca wifuschehliga augsta Keisara weleschanu.

29. gada-

gahjums.

Malka ar peesubstichanu par past:
Ar Peelikumu: par gadu 2 r. 35 L.
bes Peelikuma: par gadu 1 " 60 "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu — " 85 "

Malka bes peesubstichanas Rīgā:
Ar Peelikumu: par gadu 1 r. 75 L.
bes Peelikuma: par gadu 1 " — "
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu — " 90 "
bes Peelikuma: par 1/2 gadu — " 55 "

Mahjas Weefis istahk weentreis pa nedeku.

Mahjas Weefis teel isdots sestdeenahm no plsti. 10 sahtet.

Malka par fludinaschanu: par weenas stejas smaltu rakstu (Betir)-rindu, jeb to wetu, ko tahda rinda eenem, malka 8 tay.

Redakcija un ekspedija Rīgā, Ernst Plates bilshu- un grahamu-dru-latawā un burtu-lectuwē pee Pēstera basnizas.

Madditais. Jaunatāhs sinas. Telegrafa sinas. — Celfšemes lizas: Feiga. Rīgas pilsehtas dome. Widsemes muischneeku preekšneeks. Sirgu sahdība. No Lisumas. Teebata. Tulumas puse. Peterburga. Relifumigas nobofchanas. Maflawa. Pleflawas Katweeschu samstarpigā palidībības berdrība. — Abesemes sinas: Politikas pabrflats. — Rahdi wahroi par tiesneezības weizifchanu Kceewijā. Rodata preekš semkopības, amatneezības un tirozneezības. — Peelikuma: Konterbandneeku galā. — Graudi un seoti.

Jaunatāhs sinas.

Widsemes gubernatora kungs 1. majā sch. g. Baltijas domenu pahrwaldes galda preekšneeku kollegiju registratoru Andreju Dibriki peenehmis fawā kanzleja par jaunako kanzlejas direktora palihgu. (Wids. gub. aw.)

Rīgas Katweeschu berdrība lihdschinigais lahtības kommisijas preekšneeks N. Ahbrandt lgs daschadu apstaktu dehl, atlahpāhs no amata; runaswihru pulks, fawā mehnescha fehdeschanā, isteizis winam pateizibu par wina daudsgadu publineem schini gruhā amata, eezehla wina weeta adwolatu J. Klawin lgu.

Jelgawā, tā „L. Aw.“ no drofchas puses dabujuschas dsirdet, esot nodomats dibinat mahjolti preekš deenesta meitahm, kas bes weetas. Beedshwojumi peerahdijuschi, la meitas, kas no laukeem eenahl pilsehtā, jeb ari tahdas, kas tē no weetas istahjāhs, tadehk la kungi aiseet projam no Jelgawas, waj zitadi tā, ka tahdas meitas — weetas til drihs newardamas dabuht, teel pawestas us nezekeem un beidsot paleel palaidneezes. Schai leeta nu grib zaur to palihdset, la pee diafonisu nama nodomā eetaifit tahdu mahjolti, tur kreetnas godigas deenesta meitas, kad tahs bes weetas, teel usnemtas un tur til ilgi paleel, kamehr preekš tahm pagahda labu weetu. Meitahm, kas no laukeem eenahl un wehlahs, lai tahs tur usnem, kamehr dabuhn kahdu weetu, wajag usrahdit sismi no fawa mahzitaja, la lihds schim usweduschahs, un meitahm tepat pilsehtā — atkal tahdu pat sismi no saweem kungeem, tur beidsot deenejuschas. Schai mahjolti buhs fawa preekšneeze, un tai peenahksees us to luhlot, la deenesta meitas, kas tur korteli, dabuhn labus kungus. Tā tad abahm pusehm buhs islihdsjais: kungi dabuhs labas deenesta meitas, un schahs — labus kungus. — Leeta schim brihscham wehl tikai nodomata, un tadehk par to newarot nelo tuwaku pateikt; bet to gan jaw warot pasnot, la mahzitajam Katerfelda igam, diafonisu nama preekšneekam, 200 rublu preekš schihs flawejamāhs eestahdes jaw dahwinati, un drofchi

zerams, ka tee 800 rubli (1000 rublu pawisam wajaga) gan ari drihs tiksot pawneegti no demigahm rokahm.

Kara ministeris darijis sinamu eelschleetu ministerim, ka starp ziteem eegrosijumeem, kas 10. februari 1882. gadā Wisaugstaki tikuschi apstiprinati un kas sihmejāhs us ne-aisteelamo kareiwju drehbju krahjumu pamasinaschanu meera laikds, atrodahs ari projekts par to, la buhtu fewischka lahtiba eegrosama preekš nahlotnes, lai waretu tai laikā, kad armija teel mobiliseta, eesauzameem referwisteem un 1. schkiras semes aissardses wihreem atlihdsinat ar naudu is trona kafes par sahbakeem un weschu, ko wini atnesuschu lihds. Kara-konfeks, us galwenatāhs intendantur-waldes preekšlikuma, nu schahdi spreedis:

1. Lai waretu tai laikā, kad armija teel mobiliseta, is referwas un 1. schkiras semes aissardses wihreem eesauzameem apalschla-reiwjeem atlihdsinat ar naudu par sahbakeem un weschu, ko wini atnesuschu lihds, ir zenas nofalamas preekš laikmeta no 5 gadeem, t. i. no 1. janwara 1884. g. lihds 1 janwarim 1889. g.

2. Preekš augscham minetā 5-gadu laika schahdas zenas nofalamas:
par weenu pahri sahbaku . . . 5 r. — L.
par weenu krellu " 50 "
par weenu pahri apalschbikschi — " 35 "

3. Schihs zenas schim brihscham jadara sinamas teem apalschklareiwjeem, kas dsihwo pagastds jeb draudses; bet turpmat schihs zenas ja-eeraksta referwistu biketes un semes aissardses wihru leezibas simees, ar to peesihmejumu, la wairak now brihw nemt lihds, la weenu pahri sahbaku, 2 krellus un 2 pahri apalschbikschi, la sahbakeem wajag buht ne sem 9 werschokeem gareem leeleem un tos walkat 6 mehneschus, un la krelli un apalschbikes war buht ne ween no kotwilnas drahnas, bet ari is kahda zita auduma, kad winus war tikai walkat gada laiku.

4. Naudu referwes apalschklareiwjeem un semes aissardses wihreem par sahbakeem un weschu, ko wini atnesuschu lihds, ja-usdod ismaksat ween weenigi to kareiwju nodaku pahrwaldneekem, kura referā wini tikuschi

eelitti deenastā, pehz tam, kad lihdsatnestahs leetas papreekš ir pahrluhlotas un atslhtas par labahm.

Peterburga. Swehrestu formula, kas Keisarlai Augstibai, Besarewitsham Tronamantineekam bij jaskaita 6. majā, la wina pilngadības deenā, Latweeschu walodā flanetu schitā: „Deewa Wisuwarenā wahrdā es swehru un solos swehtās ewangelijas preekšā, Wina Majestetei, manam Wischehligam Keisaram un Tehwam, ustizigi un godigi kalpot un Winam latrā sinā buht palikungs, samu dsihwibu netaupidams, lihds pehdigai afins lahtitei, la ari Keisara Majestetes augstās patwaldības, spehla un waras fewischkās tee-sības un preekštee-sības, la tahs nofazitas un tiks nofazitas no likuma, fargat un aistahwet pehz labakās sinas, spehjas un gribas, un weizinat wifu, kas sihmejāhs us Keisara Majestetes ustizigo deenastu un walsts labklahschanos; fawā stahwolli la Kreewijas trona un ar winu saweenoto Polijas un Somijas tronu mantineeks es apnemos un apsolos, wifus nofazijumus par trona mantofchanas un familijas lahtibu, la tee nofaziti walsts pamata likums, ispidit wifā winu spehā un ne-aisteelamibā, la Deewa preekšā un reis pastarā deenā to waru atbildet. Kungs, Tehwu Deews, un Debesu Bullu Kungs, mahzi mani, wadi un walbi mani tanī leelajā darbā, us ko esmu isredsets. Tawa Trona Wisgudriba lai ir ar mani; nosuhti no Debesim swehtajus, lai apzeru, kas Lawahm azim patihkams un kas patees pehz Laweem likumeem. Mana frds lai dus Lawās rotās. Amen!“

Telegrafa sinas.

Parise, 9. majā. Pehz waldības preekšlikuma nodomats, pa-augstinat eeweschanas miltu milteem.

Zentnje. Montenegras (Meinlaines) knafs, Padgorizu apmeklejoj, tika no eedsihwotajeem firnigi apweizinats. Pee goda maltites knafs dshwa us sultana, fawa augsti zeenijamā drauga, weselibu; Turzijas shtnis issauza knafa weselibu.

Geschiedenes Neues.

Riga. Par kahdas jaunās buhves un mahklas amatu sīmeschanas skolas nodibinaschanu Rīgā, fawā laikā šeit jaw finots. Zil daudsi svehtibas un krahschnu augtu tahda skola spehji atnest it ihpafchi schejeenes amatneeseem un amatneeziba, to wehl fewischi usrahdit buhtu gluschi no leela. Katris sapratigsi zilweks finahs pats apwehrt wifus labumus, ko no tās war gaidit. Jo raschenaki panahkumi sagaidami no tahdas skolas, tur mahza til kreetnis, fawā darba laulā isweizigs skolotajs, par kahdu pasihstams Laksmana lgs, schihs augšcham minetas skolas dibinatajs. Wahju amatneeku beedribas sīmeschanas skolā ilgafus gabus par skolotaju buhdams, winsch ispelniees wispahrigu atsihschanu; ka winsch fawā ihpafchā skolā naw masalas feldes fahneefsis, to jaw peerahda leelais skolneeku slaitis. Lai gan tā pee katra eesahkuma, tam bijis jazihnahs ar wifadeem truhkumeem un grehtibahm, tomehr wina skolenu slaitis jaw pirmā gadā fneedfahs it turu pee simta. Des fewischi pilnigas ismanibas fawā darba laulā to neapanahs. Bet lai jo labaki katris no publifas pats waretu pahrelezinatees un eepasihstees ar schihs skolas panahkumeem, tad Laksmana lgs, tā dsirdams, isrihschosot Rīgas Kreewu beedribas „Mei“ fahle istahdi no teem darba raschomumeem, ko wina skolneeki pasrahdauschi schini pirmā gadā. Istahde buhschot atklahta 3 deenas, nahkoschu wehtdeen, pirmdeen un strdeen, t. i. 13., 14. un 15. majā, no pulst. 11—3. Geseschana katram par brihwu. Redfami tur buhs dashadi sīmejami no buhves mahklas, moduleschana un daudsi ziti wehl. Ta gan buhtu mahsu firsnigakā wehleschanahs, ka katris, tam til ween eespehjam, pats aiseetu pahrelezinatees no schihs skolas panahkumeem. (B. S.)

Rīgas pilsehtas dome, 7. maja sapulze, kas no 49 domneeseem bija apmekleta, darbojāhs ar schahdeem jautajumeem:

1) Spreida par gatās skahru cetaisichanu uf Daugawas tirgus platscha. Pehz pilsehtas waldes preekschlikuma, preeksch tam buhtu jabuhwe maswa ehla, uf Daugawas tirgus platscha, starp jaunahs un Wuhku eelas wahrteem; tagad tur atrodoschees swari, tules naninsch, upes polizejas nams un lasmanu ehrbegis buhtu japahrzel zitur; isdoschanas preeksch wiseem scheem darbeem aprehinatās ar 160,000 rbl.; schi summa aishemama no birshas-bantas par 5 1/2proz. un atmahfajama zaur 2proz. nolihdsina-chanu il gadus. — Domneeks Baumānis dashadū eemeslu dehl isteizahs pret projektu. Birmlahet weeta, tur skahru namu nodomats buhweht, esot nederiga, jo skahru nama projektam jastahwot sakarā ar jautajeemu par tirgus platscha pahrzelschānu uf labaku weetu; preeksch tam isleelotees par wisderigako plazi, kas gaidams pehz skahru sluhschu pahrzelschānas uf zitu weetu. Otrahrt aprehinata buhves summa esot pahraf augsta. Tadehl eefam atrafisi pilnigi derigs plazis preeksch skahrneem, wajagot buhweht ne wis mahwu ehlu, bet kahdu weeglatu pagaidu-ehlu, preeksch tam peektu libdi 50,000 rbl. — Pilsehtas pawaldoniss Tiemers peefshme, ka jautajums par tirgus plazi jaw esot isschirts; pilsehtas walde,

tirdsneezibas pahrwalde un buhw-pahrwalde scho leetu jo smalki pahrspreefdamas, esot nahkuschas pee atsihschanas, ka tirgus jastahji tagadejā weeta, Daugawmalā; jo wina pahrzelschana mahfatu daudsi naudas; un ari no ihreem zitā weeta buhtu daudsi japasaude; tapat pagaidu buhves isdewumi buhtu pa wifam leeki isdewumi, bet ne wis naudas pataupijums. — Pilsehtas galwas weetneeks, L. Kerkovius, faka, ka tirgus apmekletajeem zaur skahru nama usbuhwechānu neradischotees ne kahdi grehtumi, jo esot nodomats, weenai tirgus datai eerahdit weetu pee Andreja falas. Tadehl ne-efot ne kahda eemesta, skahru namam meklet zitu weetu. Bet eewehrojt Baumāna pahrmetumu par buhves darbu dahregumu, schis leetot preekschā, wifu scho projektu list zaur ihpafchu kommissiju wehl reisi zaurstatit un apspreeft, waj nebuhtu wini laut ka lehtaki isdarami. — Baumānis peekrita preekschlikumam, peefshmedams, ka winsch esot fahstahdijis plahnu preeksch skahrneem, kas til 85,000 rbl. mahfatu. — Tiemers faka, ka no pilsehtas domes preekschā listais plahns esot fahstahdits pehz Parises skahru nama, kas israhdijees par wifu derigako, falihdsinajot ar wifu zitu pilsehtu skahru eetaisehm. — Weidjot, uf Baumāna preekschlikumu, teel eezelta kommissija ij trim lozelkeem — L. Kerkovius'a, Tiemera un Baumāna — un tai usdots, scho leetu wehl jo smalki pahrspreest.

2) Spreida par domneeka Merkulsjewa preekschlikumu, gahdat par labakas tirdsneezibas un amatneezibas kontroles organizaciju. Preeksch schi jautajuma apspreechānas eezelta kommissija proponeja, dehl tirdsneezibas un amatneezibas labakas pahrandfibas, pee pastahwojscheem 6 andeles deputateem un 18 winu palihgeem, eezelt wehl 10 andeles deputatus, tā ka uf katru pilsehtas kwartalu nahktu pa divi andeles deputateem; winu peenahkums buhtu, pastahwigi usrausdit, ka tirdsneeziba un amatneeziba teel isdarita likumigi un kahrtigi; bes tam wineem peepeschji ja-isdara ekstra-rewisiyas. — Dome peekriht preekschlikumam.

3) Pilsehtas galwas weetneeka zelschana. Ur wifahm pret diwahm bafim no jauna schini amata teel eewehlets L. Kerkovius.

4) Polizijas asesora zelschana. Teel eezeltis kaufmanis J. G. Jessens.

Par kahdu nesēn padaritu nezilwezigu atreehibas darbu „Ztga f. St. u. L.“ wehtā tā: Pee laulata pahra X. peeteizahs kahda persona un tīla peenemta par kalphoni preeksch istabahm un kehla, turu, tā wehlaki tīla finams, winas wihrs bija astahjis, tadehl ka bija dabujis finat, ka wina fenaki bisuše kahda preeku mahjas eedfihwneeze. Dehl tahdahm finahm par kalphones senato dsihwi un dehl dashahm padaritahm ne-ustizibohm wina tīla atlaista. Kahdas schetpadmit deenas pehz tam wina atnahza pee X. kundses un kuhdsā, lai wina israhtot tā behweto „ustlaweschānas apleezibu“, jo wina meklejot jaunu kalphones weetu. Tahdu apleezibu wina ne-isdewa. Mas deenu wehlaki, sinadama staidri X. familijas laika eedahijumu, wina atnahza atkal X. dsihwolli, tahdā stindā, kurā nama tehws bija fawā kantort un nama mahte uf tīrga, apwajajahs pee jaunās kalphones par kungeem, isteizahs par familijai labu pasihstānu un solihahs gaidit libdi

kundses pahrnahschānu. Wina eegahja dsihwojamā istabā un eesahka tur spehletees ar schuhpoli gulofchu gadu wezu meiteni. Jaunā kalphone, zaur feweschneezes drofcho istureschānos pilnigi pahrelezinata, ka ta winas kungeem pasihstāma, isgahja uf kehki. Kah wina pehz kahdahm minutehm atkal eegahja istabā, tad redseja, tā feweschneeze behrna meefinas eefmehreja ar kahdu salbi. Us wajajumu wina atbildeja, ka tas behrneem darischot labu. Drihs pehz tam feweschā aishgahja, fazidama, ka newarot sagaidit kundses pahrnahschānu. X. pahris, pahrnahzis un par notifuscho dabujis finat, newareja saprasi, ko tas nosihmē. Tīlai tad, kad wini behrnū apstatija un redseja meefinu eefmehretās weetas sakumu, un saklanums, laut gan ruhpiigi tīka masgats, wehl peenehmahs, wini sahka domat, kas tahdu nezilwezigu darbu padarijuse. Polizijai, kurai notikumums tuhlin tīla pasinots, wehl tagad, pehz kahdahm 14 deenahm, naw isdewees laundari faguhtit. Behrninsch esot smagi flims un atrodotees ahrtu kopschānā. Ur kahdahm sahlehm laundare eefmehrejusē behrna meefas, to libdi schin wehl newarejuschi isdibinat.

Widsemes muischneeku preekschneeks, kambartungs v. Bock, 4. majā Wischscheligi peenemts audienze no Keisara Majestetes.

Sirgu sahdiba. Jgates Winini fainneeks Peteris Wiburgs, brauzot pa Peterburgas schosēju, bij eemidsis; atmodees, pamanijis, ka rati apstahjuschees. Wihzīs groschus, nelo nelihds; kehrees pee pahtagas, bet nu ari redi, ka sirgs isjubgts un nosagts. Sirgs bijis duhtans ar leelu bleh. Wihds ar sirgu, ka „Rig. Ztga“ wehl peemin, ari nosagts: bruhns loks, tahda pat sedukka, wihti eemauti un kreewu firgleetas.

Ro Lisumas. Lisumas wahrds lastajem gan jaw buhs pasihstams, ja ne no zita, tatfchu no spiritus dedsinatawas un schwahju destrilaturas, kas deefgan plaschi issuhsta janas produkijas pa Widsēmi. Lodu tirgotaji to ari gan jaw pahis no trefni nobaroteem wehrischeem... Bet zil trefni gan klahjahs pascheem Lisumneescheem — fainneeseem? Atbildes weeta mehš peefshmesim, ka fainneeki leelakā dala ir nomneeki un mahkā nomas naudas 8—11 rubl. par dahld. (pahra fainneeku pat 15 rbl.). Scho pawafaru kahdeem 50 fainneeseem japeedfen parads zaur iskhlafschānu, un no muischas polizejas pag. teefai eesneegta peedfenamā paradu summa kahdi 7500 rbl.

Par konwenta lozeku sapulzeschānas lokalu dsird stipri sūhdsamees. Samehr ne-efot eesahka pate sapulze, pagastu konwenta lozelkeem esot jastahw koridorā, kur wehisch ween gaudojot un newarot ne atfehites. Konwenta protokolū wedot pa wahzifki, lai gan jaw beeschji issazita wehleschanahs, laut to rakstū latwifki, lai ari Wahju walodās neprateji finatu, kas nospreests un norakstits. Behdeja konwenta tizis spreests pahre jaunbuhwejamo Welenas basnizu. Lisumas pag. wezafais protestejis, ka uf galwahm teel ulikfas mahfaschānas preeksch basnizās buhwes kapitāla krahschānas. Zaur tahdu mahfāschānu krahts jaw no 1867. gada. — Wihj scho laiku tīlai pagasti mahfajuschi il no rewisiyas dwehseles 10 sp., bet muischas nepeedahjuschahs pee scheem mahfajumeem. Welenas draudsei ir tas pats mahzītāhs, kas Tīras draudsei; tadehl dashes ehlu pahre

Otrā deenā Nishegorodas dšelszeta wolsolā wehl peeradahs divi jauni Latweeschu semneeki, kas bij aiskawejuschees un, newaredami fataifitees laikā, lai brauktu wisi kopā, bij isbraufuschi dšustu wehla is Rīgas un šhe Maškawā fastapa sawejus. Ubi bij atbraufuschi libds Maškawai un pa Maškawu zauri libds Nishegorodas wolsalam, kas pawisam Maškawas otrā pilsehtas malā, un neweens neprata pa kreewiski. Man bij deesgan brihnums, tā wini zauri tikuschi. Starp aigahjeem ir gandrihs wisi waja-dšigalee amatneeki: ir kalejs, wairak namdaru, starp agraf aibrafufschu skroderis, un zit Latweeschu meitu un seeweeschu, til wehweru un aubeju. P. Baumanis, loti fapratīgs, un ari pahrtīgs Latweeschu semneeks, man teiza, ka wedot libds ari nihēs. Leelatas mahjas un fainneezibu rihtus neweens neweda libds, ari arklus ne; libdsbrauzofchee amatneeki buhschot turpat taisit arklus un zitās fainneezibas leetas, tā ari stelles, ja waja-dšehs aust wadmala waj puswadmalu. Pulzinā bij gan leeli gan masi, gan jauni, gan wezi, daschi eet tikai libds apskatitees, ja buhschot patikt, tad palīschot, ja ne, tad braufschot ruden atpakal! Bet tahdu loti mas — kahdi 3—4. Leelakā data, tā redsams, ir pahrdomajuse ko wina dara; wini neleeds, ka no eestahuma buhschot grehti un warbuht wehl grehtati ne tā Widseme; to teesu wini stipri zer, ka til ko dabuhs eedshwotees, eetaisit laukus, usubuwet dšihwes ehkas — tad wineem til grehti wairs nebuhschot, wismasal wini zer, ja publesees fapratīgi un dšihwos ruhpiigi, tad zauri tiks un warehs ari few ko atlīzinat.

Weens no wineem, kas bij wairak zefojis pa Kreewu semi un bija tizis daschās Latweeschu kolonijas (Zeiskā, Ufā un zitur), teiza man, ka Zeiskā esot prahws Latweeschu pulzinis, esot pascheem sawas skolas. Ari Ufeneeki domā eetaisit few Latweeschu skolu, tā tā Zeiskā, un aizinat no Widsemes kahda Latweeschu skolotāju, kas prot ari kreewiski. Sinams no mahjitaja newar buht runas. Par wifu to jaw bijuse runa wehl projam brauzot no Widsemes. Mahjitaja ustrureschana isnahkot par dahrgu, buhschot ja-istek ar kreetnu Latweeschu skolotāju. Ari Latw. laikrakstus daschi isfrakstīschot us sawu jaunō „dšimteni“. — Wispahrigais eespaids, to schis Latw. pulzinis taisija us katru pawaditāju, bij pa datai behdigis, pa datai preezinajofsch.

No weenas puses te redsam semneekus, kam jagreesch mugura sawai dahrgai dšimtenei, jadodahs 2—3000 werstes projam fweeschumā, lai gan ne Widseme, ne Kurfeme naw pahrpildita.

Widsemē, tā Kurfemē wehl war dšihwot un pahrtikt diwreis til dauts kauschu un ja tomehr bareem eet projam, tad ta ir labakā sime, ka tur kaut kas ir, kas padara laudim dšihwi parleeku grehtu; muhsu semneekem te newaram wainu uskraut. Wispahrigais fpreedums par Latweeschu un Igauņu semkopjeem — kalpeem un fainneekem — fkan, ka wini strahdigi, zentigi un taupiigi laudis. To faka Kreewu muischeeks, to paschu faka Polu un Wahzu muischu - ihpaschneeki un arendatori faininu gubernās, un daschlahs, lam buhs gadijeess fatiktees ar muischas ihpaschneekem Smofenskas, Witebskas, Mo-

gitewas un zitās gubernās, faka to paschu. To paschu leezina ari par zitahm tabfahm gubernahm (Orlas, Kurfkas) flawenais Kreewu rakstneeks Nemirowitsch - Datschenko sawa rakstā „Америка въ Россіи“, kur winsch apraksta Matzewa industrijas eetaisēs minetās gubernās. Minetais rakstneeks aistrahda us Latw. koloniju, kas tur esot un faka, ka no wineem, t. i. Latweeschu, warot dauts ko mahzitees un nemt labu peemehtu. Tā tad wainu muhsu semneekem newaram uskraut. Strahdigi taupiigi wini ir, semi pee mums apkopj labati ne tā Kreewijas semneeki — un tomehr neteek zauri. — No otras puses ir it patihfams stats, kad reds tahdu Latweeschu pulzinu. Un šhe japateizahs muhsu zentigajem skolotajem, laikraksteem, beedribahm, kas gahdajuschi par semneeku garigu attihstīschanu. Kad Latweeschu semneekam kur jazelo — winsch tagad naw wis tā „maišā audšis“, winsch daschu labu ir mahzitees, lasijis; laikraksti, skolas, beedribas ir wina prahtu gaischaku padarijuschas. Ari jaunā dšihwes weeta Latweelīs weeglaki eedshwofees, aprabihs un pratihš isleetot apstaklus, ne tā to eespehtu Baltkreewu waj Leelkreewu semneeks. Latweeschu laikrakstis winsch ari tahkā fweeschumā warehs smelt labu padomu. Ari Latweeschu laikraksteem no sawas puses ja-eewehro, ka pa Kreewiju iskaišis leels pulks Latweeschu koloniju, Latw. laikraksteem, jeb wismasal kahdam no wineem, ja-usskata par sawu peenahkumu wairak eewehrot Gelschkreewijas gubernu dšihwes apstaklus. Us tahdu wihs wini ari tahkās Kreewijas malās Latweeschu aigahjeem waretu buht par derigeem padoma dewejeem. — Katram zilwezes mihtotajam ja-iffaka dšita pateiziba Latw. kreetnajeem laikraksteem par winu darbibu Latweeschu semneeku un pilsehtneeku pamahzibā un garigā wabibā. Wislabalo pateizibu Latweeschu tautas attihstītaji un apgaismotaji, Latweeschu redaktori un winu libdsstrahdneeki, atrabihs, falihdšinadami, kahdu Baltkreewu semneezinu ar Latweeschu semneeku. Lai gan mantas sinā Latweeschu semneekem un kalpeem eet grehti — garigas attihstības sinā wini ir labu foli us preekschu spehruschi. Un sinams tikai pehdejā sinā Latweeschu skolas, laikraksti un beedribas wareja un war buht palihdšigi Latweeschu tautai. No aigahjeem zeresim, ka ari tahkā fweeschumā wini sinahs zeenit sawu Latweeschu walodu, gahdahs par skolahm, lasihš grahmatas un laikrakstus un garigā sinā luhkos palikt un pat kahpt us augstaku attihstības palahpeeni Gelschkreewijas brihwakā gaisā — ne tā Latweeschu tauta winus no sawa flehpja islaiduse. Maškaweetiš.

Plestawas Latweeschu sawstarpigā palihdšības beedriba, tā „Balt. Wehstn.“ peesuhritis rehenu pahrsfats rahda, pagahjuschā gadā eenehmuse: beedru naudas 276 rbf. 50 kap., dahwinajumu 48 rbf. un no trim familijas wafareem 297 rbf., kopā 621 rbf. 50 kap.; isdewums bijis 306 rbf. 94 kap. leels. Tā tad atlizees 314 rbf. 56 kap. Generalfapulze, us rewisijas kommisijas preekschā liskhanu, isteifuse beedribas waldei pateizibu par kreetnu darbu weechanu un par beedribas labumu aistahweschanu, tapat ari tahm kundschm un teem kungeem, kuri beedribai leetas dahwajuschi un naw spehtus taupijuschi pee teatra israhdīschanas.

Ahrfemes sinas.

Politikas pahrsfats. Wahzijas keisara Wilhelmā weweliba schogad naw til laba, tā fenal. Tas redsams no tam, ka keisars us ahrsta padomu atfajizees no aibrafufschanas us Wisbadeni, ko winsch ziteem gadeem mehdsā darit. Tas weenigi notizis aif ruhpehm par keisara wewelibu, jo Wisbadenē to nebuhtu warejuschi til labi kopt un patš zefojums buhtu warejis fskahdet. Keisars gan nesen attal reis mehginajis jahf sawu lehno sirgu, bet pehz tam wairs naw jahjis. Us kava pulku munitureem, kas pawasara teek noturetas Berlinē, keisars schogad negahja, bet fuhitja sawā weeta kro-napringi. Ja weweliba nebuhtu wahja bijuse, tad keisars gan nebuhtu paligis no kava pulku munitureem nost.

Mugstakā Wahzu walsts-teefa Leipzigā tagad ismeklejusē fuhdsibu pret Polu rakstneeku Krafchewski un bijuscho Pruhfchu kara-wirneeku Gentschu, kas abi apfuhdsēti par walsts nodewejeem, jo tee nopuhlejuschees kraht sinas par Wahzijas kara-spehtu, kas preeksch atklastības bijuschas flehpjamas, ihpaschi Fran-zijai. Walsts profurors zehlis preekschā, ka Gentschs buhtu fodams ar wifu teesibu atnemschanu un 10 gadeem zeetuma un Krafchewskis tapat ar teesibu atnemschanu un 5 gadeem zeetuma. Schi prahwa tagad isfpreesta. Gentscham nospreesti 9 gabi darbu namā un Krafchewskim eeslehgschana zeetofni us 3 1/2 gada. Geslehgschana zeetofni, tā sinams, teek eeraudšita par godigu fodu, proti par tahdu fodu, kas foditam ne-atnem godu, turpreti kas eelikt darbu namā, tas saudejis godu. No tam redsams, ka teefa darijuse leelu starpību starp Krafchewski un Gentschu. Schi starpība isflaidrojahs zaur to, ka Krafchewskis spehris sawus nelikumigos fohus bef kahdas mantas kahribas jeb pehnas eeguhfchanas, weenigi til aif Polu patriotisma, jo winam ihsta tehwiija bija Polijā un newis Wahzijā; kamehr Gentschs, kas bija dšimis Wahzeetis un Wahzijas pawalstneeks, nodewis sawu ihstu tehwiiju un pee tam wehl par naudas algu. Warbuht ka Krafchewskim spreestais fods wina flimibas un wezuma dehft wehla wehl tiks zaur apschehlojumu pamafinats.

Pahrgrosijumi Franzijas walsts pamata likumds, kahdi no ministerijas jagatawoti preeksch tautas weetneekem, pehz awischu sinahm pastahw is fchahdahm 4 punktim: 1) Lihds schim katra pilsehta un katrs lauku pagasts, neluhfjotees us sawu leelumū, eezehla weenu wehletaju preeksch senatoru zelschanas fapulzes. Tahda kahrtiba nedewa leelajahm pilsehtahm peenahkofschu fwaru; tapehz pehz jaunā preekschlikuma pilsehtas un pagasti zels wehletajus preeksch senatoru zelschanas fapulzes pehz sawa eedshwotaju pulka (tas ir pilsehta, kuri diwreis wairak eedshwotaju nēla otri, zels ari diwreis til dauts wehletaju). 2) Senatam turpmat wairs nebuhs jazel muhscha senatori (kas schim brihsham istaifa zetorto daku no wifa senata), bet tee, kas jaw eezelti us wifu muhschu, paleek sawds amats. 3) Zinantfchu (naudas leetas) jautajumsd senata wara turpmat tiks aprobeschota tahdā wihš, tā ka tas til weenreis warehs pretotees deputatu nama (tautas weetneeku fapulzes) nospreedumeem, bet kad deputatu nams ari otrreis pahrspeedihš leetu un apstiprinajis

fawu fpreedumu, atraididams senata domas, tad tahds fpreedums paleel spehka. 4) Deewa luhgums, kas pehz tagadejeem pamata likumeem noturams tautas weetneeku fehdeſchanas ſahlumā, turpma atmetams.

Kanala tuneka jātajums Anglijā tagad uſ ilgaku laiku galīgi iſſchirts. Tunels netiſ rakts. Pehz ilgās apſpreeſchanas ar 222 baſim pret 84 baſim atraidija tuneka preekſhikumumu, kaſ bija eeſneegts no deputata (tautas weetneeka) Waikina. Zaur kanala tuneli, ka ſinams, gribeja Angliju ſaweenot ar Franziju pa ſaufuma zetu, juhraſ apakſchā. Tuneli gribeja rakht apakſch juhraſ ſchauruma, kaſ ſchē Angliju no Franzijs. Raut gan darbs deefgan grubti iſdarams, tomehr taſ preekſch jaunlaiku mahſſas eeſpehjams. Tapat ari naudas jātajumam nebij ſwars, jo nauda preekſch tuneka jaw pa dafai bija peedahwata un ahtri ſadabujama. Weenigā ſchaubiſchanahs bija ta, waj tunels newaretu maſinat Anglijs droſchibu pret ahreju eenaidneeku. Tagad Anglija ir ſala, kuru zitas walſtis newareja pahrwaret, tadeht ka Anglijai leelakais lugu ſpehks. Bet pa tuneli reiſ eenaidneeks waretu eelauftees Anglijā. Miniſterija lahduſ gaduſ atpakal tomehr rahdija peeſtriſchanu ſchim preekſchlikumam, jo preekſchlikuma aiſſtahwetaji iſſkaidroja, ka buhtu itin weegli, apſargat tuneli pret eenaidneeku. Bet kauſchu baſis wiſa Anglijā til ſtipri pretojahs tuneka preekſchlikumam, ka leelakā peeſriteju dafa (tai pullā ari miniſterija) no tam atrahwahs. Warbuht wehlah, tad tagadejee, zaur Biſmarla politiķu Eiropā eeſtee nemeera laiki buhs beigufchees, un wairis nebuhs til loti jabihtahs no kareem, atkal kēſees pee mineta leela meera darba.

Jeſuitu ſabeeſdriſas preekſchneeks jeb generalis Beſk, kam jaw lihds 90 gadu, ſawu wezuma deht atkapees no amata un wina weeta no pahweſta apſtiprinats wina lihdsſchinigais koadjutors jeb palihgs Anderlejs. Anderlejs no diſmuma ir Wahzeetis.

Dongalas pilſehtas kommandants eſot leedſees atkahrt pilſehtu un atkahptees uſ Apakſch-Egipti. Wiſch eſot waldbai atbildejis, ka winam eſot deefgan ſpehka, ko atturetees pret dumpineeleem un ja winam atfuhtitu wehl palihga ſpehkuſ, tad wiſch apnemotees uſwaret dumpi wiſa Sudana. Berberes pilſehtas kommandants wehl turahs ſchini pilſehtā. Winam no Egiptes waldbas dota pilnwara, atkahptees un dotees uſ Apakſch-Egipti, bet wiſch lihds ſchim naw iſleetojis ſcho atkauju.

Waldbiba drihſumā ſuhtihſ lahdu Egipteeſchu kara pulku ſem Anglu wirſneekem uſ Wadi-Galſu, lai waretu nowehrſt nemeera iſſchchanas ſchini weeta. Anglu waldbiba no eeſahluma tureja ſcho eſpediziju (ſuhtibu) par newjadſigu, bet tagad to atlahwufe. Wadi-Galſa atrodahs wehl wairal uſ ſeemeſeem neta Dongola.

Rahdi wahrdi par tirdsneeziſas weiziſchanu Kreewija.

Rupat iſnahrtuſe no A. Wiſchnewski kga ſaraktita grahmatina Kreewu, Wahzu, Latweeſchu, Igamu, Polu un Somu walodās, kaſ Kreewijs tirdsneeziſas pazelſchanas ſinā pelna wiſpahrigu eehebroſchanu. Grahmatinas ſaraktitahs, tā „Balt. Wehſt.“ rakſta, aiſtrahda grahmatinas preekſchwahredis wiſ-

pirms uſ to, ka Kreewijs tirdsneeziſas attihſtiſchana iſ tagadejeem nenodibinateem apſtalkeem ja-uſgreesch uſ nodibinata attihſtības zela un ka paſcheem walſis eedſhwotajeem janofala ſinama paſtahwiga weeta, kur nodibinama leetas prateju kommiſija, kaſ ſakrahtu kauſchu atkahrtas domas un fpreedumuſ par tagadejeem ſaimneeziſas apſtalkeem un par ſcho apſtalķu pahlaboſchanu. Saraktitahs iſſaka domas, ka tahda kommiſija dibinama wiſlabal Rigā, ka Kreewijs reetrumu zentrā.

Kreewijs eedſhwotaju un ſaimneeziſas attihſtība eſot pehdejds diwdesmit gaddis ſtipri ween gabuſe uſ preekſchu. To peerahdot pehdeja laika daudſtahrīgās iſſtahdes. Tomehr pee wiſa ta newarot domat, ka walſis tirdsneeziſas attihſtība eetu pa lahrtigu zetu. Par kawekteem tirdsneeziſa beeſchi ween nahlot ſuhdſības gan iſ Peterburgas, gan iſ Maſlawas, gan ari iſ Rigas un Bernawas. Scho kawektu zehloni eſot ja-iſpehta un janowehrſch. Ar kauſchu attihſtibu un ruhpneeziſu (amatneeziſu) weizotees it brani uſ preekſchu, bet newis tā ar ſemkopiſu (laukſaimneeziſu). Kreewijs ſemkopiſa wirſinotees pahrat lehni uſ preekſchu un Kreewija neraſchojot nemas til daudſ labības, ka ahrſemes praſot. Zaur to zitas Eiropas walſtis ſahlot leetot arweenu wairal Amerikas labibu. Pehrn iſ Kreewijs iſweſtis 1,708,266 ſchetwertu maſal labības, ne ka gadu agral. Tā tad ſchi ne-iſweſta labiba palikuſe paſchā Kreewija. Tapehž Kreewijai wajagot ſemkopiſas ſinā ſpert miſſigu ſoli uſ preekſchu, ja ta ar ſawu ſemkopiſu negribot zitahm ziwiſiſetahm walſtim palikt eepakal. Autors leek preekſchā, lai waldbiba ruhpejahs par aramas ſemes pawairoſchanu jo leela mehrā un peewed pee tam ſchahduſ diwuſ peemehrus:

Par 8000 rubl. ir nopirktaſ 200 puhra weetas ſemes (80 puhra weetu aramas ſemes un 120 puhra weetas ne-iſſtrahdataſ ſemes). Uſ ne-iſſtrahdataſ ſemes aug oſoli, behrſi un preeedes. Tā ka meſcha ſeme apklahta ar ſuhnu, tad taja aug ari maſ un tikai ſlikta ſahle. Tapehž ſchi ne-iſlopta ſeme ne-atmet ne kahdas pelnas un tā tad wiſas prozentes no pirſchanas ſummas (8000 r.), t. i. 400 rbl., ja pa 5 procentehm rehkinam, ja-iſmaſā tikai no 80 puhra-weetahm eeſoptās aramas ſemes; taſ iſtaifa 5 rubluſ no puhra weetas. No meſcha ſemes warehs, aiſ darba ſpehka un kapitāla truhkuma, iſ gaduſ tikai kahdas pahri puhra weetas pahrwehrſt aramā ſemē. Tā tad ſemes ihpaſchneeks tikai 60 gaddis wiſu ſawu ſemi waretu pahrwehrſt aramā ſemē.

Glufchi zitada leeta buhtu, ja pate waldbiba nem meſcha ſemes pahrwehrſchanu ſawās rotās. Preekſch 120 puhra weetu meſcha ſemes pahrwehrſchanas wajadſetu trijds mehneſchds (majā, jumijā un julijā) lihds 40 ſtrahdneeku iſ deenas. Ja nu uſ latra ſtrahdneeka (eeſlaitot ari wajadſigo ſirgu ſpehku) rehkina pa rublim no deenas, tad ſemes apſtrahdaſchana iſmaſſatu 90 deenās 3600 rubl. Bet tā ka ſchi ſeme tikai nahkoſchā rudeni iſbotu augluſ, tad pee mineta kapitāla japeerehkina wehl ſlaht 1 1/2 gada prozentes, kaſ iſtaifitu 270 rubl., tā tad kopā ar kapitālu pawiſam 3870 rubl. Scho ſummu waretu kronim atmaſſat tahdā wiſē, ka ſemes leetotahs aiſmaſā nahkoſchā

rudenti 1 1/2 gada prozentes par iſboteem 3600 rubl. un 2 prozentes paraſda-kapitāla maſinaſchanas naudas ar 72 rubl., pawiſam apakā ſummā 350 rubl. — un ſchahdu ſummu ari iſ latrā pehznahkoſchā gadā. Tahdā wiſē wiſu krona paraſdu nomalſſatu 17 gaddis. Zaur to panahktu, ka wiſas 120 puhra weetas ne-augligās ſemes 3 mehneſchds pahrwehrſtu aramā ſemē, kamehr ar maſeem ſpehkeem taſ iſdarams tikai 60 gaddis. Bet kad wiſas 200 puhra weetas jaw no paſcha eeſahluma toj apſtrahdataſ, tad tahm ja-eeſeſ preekſch iſdoſchanu = kapitāla ſeġſchanas pirmajds 17 gaddis 750 rubl. iſ gaduſ, t. i. 3 rubl. 75 kop. latrai puhra weetai, un pehz notejejuſcheem 17 gadeem tikai 12 rubl. iſ gaduſ. — Glufchi tāpat taſ ir ar purweem, kaſ derigi meſchu audſinaſchanai. Ar maſeem ſpehkeem taſ naw nemas iſdarams. Bet waldbiba ar leelakeem kapitāleem waretu to tāpat iſdarit un ſawu nauđu tāpat 17 gaddis atdabūt atpakal.

It ſewiſchki eeheprojams ir autora preekſchlikums, lai waldbiba pee ſcheem leeleem ſemes kulturās darbeem iſleeto ſaldatu ſpehkuſ. Pławu, ganibu, meſchu un meſcha ſemes appludinaſchana un nograhwoſchana, ka ari zetu aploſchana praſa leeluſ darba ſpehka un naudas upuruſ, un wiſuſ ſchos darbū waretu ahtri, labi un lehti paſtrahdat ar ſaldatu palihdſibu. Kreewijai ir wehl loti daudſ ne-apſtrahdataſ ſemes un tapehž ari Kreewija pee pareiſas ſaimneeſchchanas arweenu wehl war buht un palikt Eiropas labības maſina.

Bet mums jaruhpejahs ari par ahtreem, lehteem un wiſpuſigeem ſaſtaſchchanahs lihdeſkeem. Zaur Maſlawu, Peterburgu, Rigu un Bernawu eet Kreewijs ſemel-aſtrumumu un aſtrumumu raſchojumi. Tapehž jaruhpejahs par ſemel-reetrumumu dſelſſzetu papildiſcham. Miſinſkaſ = Bologojeſ zeſch japaſarina lihds Daniłowai. Zaur to tirdsneeziſas ſinā Peterburgai atlektu leelſ labumuſ; beſ tam wehl zaur Miſinſkaſ un Daniłowaſ ſaweenoſchanu raſtoſ meſgla weeta preekſch wehlaſas ſaweenoſchanas ar Bernu. Bologoja jaſaweeno ar Baltijas juhru zaur dſelſſzetu, kuram ja-eet pahr Oſtrowu un Zehſim uſ Miſlgrahwi. ſchi lihnija buhtu loti deriga. Wiſſemē jaſaweeno Bernawa, Wilande, Terbata pahr Anzeni ar Wallu, Walmeeru un Zehſim. Wiſma atkal jaſaweeno, pahr Oſtrowu un Berowu ar Anzeni, ko wehlah waretu ſaweenot taiſni ar Bernawu. ſchis zeſch buhtu nahlamibā preekſch Kreewijs uſplauſchchanas no gauſchi leela ſwara, jo newajaga aiſmiſt, ka Rigas un Wentſpils oſtaſ ir Maſlawas dabigās oſtaſ, un Bernawas oſta atkal — Peterburgas preekſchoſta. Zaur mineteem zeſeem Bernawa ſtipri ween atweeglinatu un pazeltu pretſchu iſweſchanu iſ Kreewijs. ſchee zeſi loti ſtipri pazeltu ari Rigu. Ka ar laiku war pahrwehrſtees par leelu paſaules pilſehtu, par to naw nemas daudſ ko ſchaubitees, jo pate daba jaw radijuſe preekſch tam it iſdewiguſ apſtalķuſ, Juglaſ un ſchichu eſaruſ zaur Miſlgrahwi ſaweenoſchana ar Daugawu. Jaw tagad Rigas iſbuhwe wirſinajahs arweenu tahtaſ uſ Miſlgrahwi puſi, tapehž ka tur leelruhpneeke atrod preekſch ſewis daudſ derigahs weetas. To eeheprojot, Rigas-Miſlgrahwi zeſu deretu pagarinat lihds

